

Nr 118.

Av herr **De Geer** i Lesjöfors **m. fl.**, *angående åtgärder till skydd i visst avseende för egnahemsbyggare.*

Av statsmakternas olika åtgärder för att skapa bättre bostadsförhållanden för de ekonomiskt sämre lottade inom vårt folk har ingen varit så framgångsrik som egnahemsrörelsen. Förlusterna härå ha varit bagatellartade i jämförelse med de storartade resultat, som vunnits under årens lopp. Kunna eventuellt ytterligare åtgärder vidtagas för att stimulera egnahemsrörelsen, böra de från statsmakternas sida påräkna allt beaktande.

Det synes oss emellertid sannolikt, att egnahemsverksamheten på vissa platser i hög grad hålles tillbaka till följd av risker, som stå i samband med förhållandena på arbetsmarknaden. Vi syfta härvid i första hand på den omständigheten, att många egnahemsbyggare äro helt beroende av ett enda företag för sin utkomst. Skulle detta företag nedläggas eller bestående inskränka driften, komma eventuella egnahemsbyggare på platsen i en mycket kritisk situation. De förlora sina arbetsförtjänster men bliva bundna till orten genom sitt egnahem, vilket kanske ännu icke är skuldfritt. Tyvärr hava enstaka sådana situationer verkligen uppstått i vårt land, vilka lätt få en psykologisk verkan, som måhända i viss mån överdriver den verkliga risken. Man behöver i detta samband endast påminna om de nyligen inträffade händelserna vid Gimo, Hargshamn, Carlholm och Smålands Anneberg.

Det vore önskvärt, att risker av denna karaktär kunde elimineras eller väsentligen beskäras. Det skulle skänka ökad trygghet åt stora grupper inom vårt folk. I så fall kunde man troligen påräkna, att egnahemsverksamheten skulle skjuta fart på flera platser, där den hittills ej alls förekommit eller endast blygsamt utvecklats. Att på privat väg försäkra sig mot risker av nämnd art låter sig icke göra, i varje fall icke i vårt land. Staten bör därför här enligt vår mening på lämpligt sätt lämna sin medverkan såsom ett led i sin strävan att höja bostadsstandarden och öka trygghetskänslan.

Den risk, egnahemsbyggaren skulle skyddas för, exempelvis genom någon form av försäkring, vore det egna hemmets värdefall till följd av driftnedläggelse vid det företag, vartill vederbörande är knuten. Egnahemsbyggaren borde givetvis alltid taga en viss självrisk. Någon större belastning torde en eventuell försäkring icke medföra för honom. I vilken utsträckning vederbörande arbetsgivare, därest sådan finnes, borde åläggas bidraga till kostnaderna, finge en kommande utredning visa. Samma gäller de omständigheter, under vilka försäkring skulle utbetalas.

En statlig försäkringsverksamhet efter angivna linjer behövde enligt vårt förmenande icke medföra några nya administrativa anordningar med härav följande kostnader utan kunde lämpligen underställas någon redan existerande

statlig inrättning med likartad uppgift. Vid verksamhetens start måste av staten tillskjutas ett visst garantikapital, tills viss fondbildning hunnit äga rum och till dess erfarenhet vunnits ifråga om risker och premiesatser. Med hänsyn till de förpliktelser, som staten härigenom skulle ikläda sig, bör betonas, att förlustrisken å egnahemsrörelsen i motsvarande grad skulle minskas. Vidare bör härvid beaktas, att en försäkringsmöjlighet av antytt slag säkerligen skulle ge upphov till ett betydande egnahemsbyggande utan anlitande av statens lånefonder. Affärsbanker och sparbanker skulle i mycket större utsträckning än hittills finansiera byggandet av egnahem, om icke risker av här angiven karaktär förefunnes. Kan man försäkringsvägen avsevärt nedskära dessa risker, bortfalla även bankernas betänkligheter inför dylika krediter. Det kan vidare ifrågasättas, om icke retroaktiv försäkring bör medgivas för redan nu färdiga egnahem. Då dylik försäkring icke gärna kan bli generell, måste fri prövningsrätt förbehållas, i vilka fall försäkring får ske eller ej.

Här uppskisserade förslag avser endast att angiva de allmänna riktlinjerna för en försäkring efter dessa principer. En närmare utredning kan kanske angiva andra och bättre vägar att lösa problemet. Vi vilja därför föreslå,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning i syfte att genom statlig försäkring eller annan under statens medverkan vidtagen åtgärd skydda egnahemsbyggare mot de ekonomiska risker, de på grund av förhållandena på arbetsmarknaden kunna löpa.

Stockholm den 20 januari 1937.

Gerard De Geer
i Lesjöfors.

Oscar Osberg.

Ivar Österström.

R. Barnekow.

Ola Jeppsson.